

Demokraziaren eziña

Demokraziaren aurkezpena.

Gaurko Europan ta munduan erabilten doguzan demokraziak, ez daukie antzik bez, begirun aundiagaz jokatu bear dogun ekanduzko demokraziaren zentzuagaz.

Gure ordezkartzazko bizi onetan, demokrazia, bakotzari berea emotea da, danok egiz arduratuta, ekanduzko oreka baten bizi gaitezen.

Eta or ez leuke egon bear txantxarrik, mundu onen giza guztia, bakoitzaren bere bizi bakarrean eta bere ardurazko neurrian, eskubide bardiñekoa dalako.

Niri, barre edo parraldia emoten daust, gaztelera: *es Propio, o de mi Propiedad*, entzuten dotenean, gure euskerazko izkuntzan *berezko*⁽¹⁾, *aitarena*⁽²⁾, *berekiko*⁽³⁾, *eta egokizko*⁽⁴⁾ itzak erabilten doguzelako, ainbeste milla urte euskal-demokraziaren billa ibili ondoren. Eta or, agertzen dira ze izkuntzak diran jendekuntzazkoak⁽⁵⁾, eta zeintzuk beartuz egindakoak⁽⁶⁾, bizi onetan ez dago-lako iñorena ezer, *gure edo danon ardurapekoak izan ezik*.

Beste gauza bat da, K.o. 325eko urtean, giza ta Jaungoikuaren artean, eurak zirela⁽⁷⁾ autulari edo solastiar⁽⁸⁾ bakarrak esan ondoren, Nizeako batzar nagusietan ziñezkintzatu⁽⁹⁾ egin ziran legeak zirela ibili ebezanak, ezagu-

(1) Berezko = luz propia. (2) Aitarena = propio del padre. (3) Bereki, berekiko = de la misma naturaleza o propio del padre. (4) Egoki, erazko, erarako = conveniente, adecuado, o apto para. (5) Jendekuntzazko izkuntzak = idiomas culturales. (6) Egindakoak = Idiomas creados artificialmente o por necesidades imperiosas de entendimiento vitales, como el castellano entre Burgos y Santander, bable en Asturias, y el Nabarro-Aragonés, creado entre ribera del Ebro de Nabarra y el norte Aragonés, que nacieron por necesidades intrínsecas de entendimiento entre la imposición del imperio romano y el euskera como entendimiento entre dominadores y dominados, sin ninguna investigación gramatical, puesto que por aquellos tiempos, sólo se Hablaba el EUSKERA en toda la península ésta del Occidente Europeo. (7) Erromako kaisar I Konstantino eta I Silvestre Aita Santuak. (8) Eurak zirela Autulari edo solastiar bakarrak = que ellos eran los únicos interlocutores válidos entre Dios y los hombres. (9) Ziñezkintzatu = dogmatización de reglas o normas que se quieren imponer fuera de toda regla cultural, para imperar, en éste caso el Nacional Catolicismo.

tzen ziran mundu onen berezko erriak, indarkeriz katolikotasunean aberritzeko.

Eta ziñezkintza orreikaz, berezko ardua guzti orreik eurak batuta, Jaungoikuak danori emoneko ardua barik geratu zirelako munduko errigizarte guztiak, gaurko munduaren giza semeak, ardurabagean ezarrita gagoz, norkerizko erabagi orreik, aurrera egiten dabelako.

Mundu onen giza-semeak, ezin dabe aurrera egin alako ardurabagean, ekintza orrek bakarrik, ekanduaren zentzunezko bizi-antolakuntzatik, urrundu egiten gaituelako.

XIXn gizalditik aurrera, eta guda bidez erabagita: “ipini ziran laterriak dira errudunak”, menderatzaille lez, lapurtzazko ekintzara dagozelako bideratuta, errigizarteak bizitzeko bear dabezanak, euren kontrolpean eukiteagaitik.

Ez da ustegabekoa, Arabako gaurko gotzaiñak, katolikotasunezko barri edo ebanjelioa, berezko baita edo jendekuntzaren aurkakoa dala esatea, nortasunaren aurka, norkeriz ziñezkintzatutako arauak ezarri ziralako Nizeako eleiz batzar orreitan.

Giza lez doguzan izan-gaitasunak.

Mundu onetan, eta gu gizakitutakoak, sortzailleak ez garelako, Jainkoak mundu oneri bereztu eutsozan legezko baldintzak erabili bear doguz, tresneri edo ta oiñarrizko elementuak lez, danontzat bardiñak diran legean.

Eta ortik aurrera, zentzu ta ardura aundiz bete gure ekin-tzak, bizi garan serbitzurako.

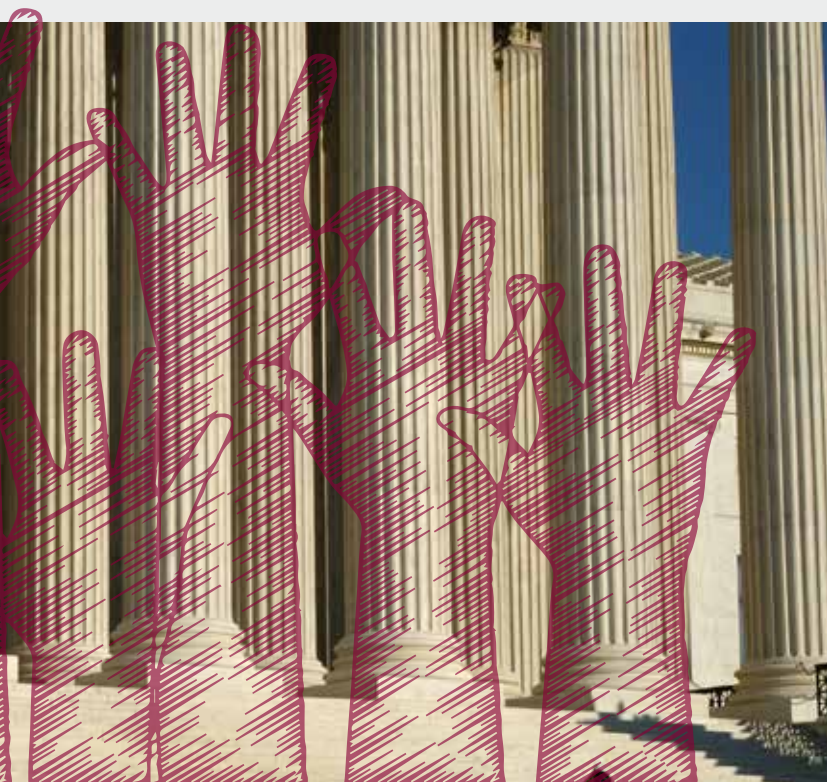
Bestela egiten doguzan gauza guztiak, oker, anka-z-gora, zentzubage ta edozein neurrian urtengo leukielako, beartsu edo onbear eta aberastuten diranen artean gaur sortzen jakun lez, orekak leku guztietatik galdu ondoren.

Bereztasunaren legezko baldintza orreik dira, gaurko Europaren politikuak kontuan artu bear dituezanak gauza guztietan, ta ardura bardiñak, diruaren antolaketak egiten dabezenean.

Gaiak, beren ludi irudiaren izaerarako daukazan mukulluak, orokorrezko askatasunean bananduta egonaz batera, euren mukullu arteko-gintzan daukien erakarrezko indarra, eurak osagarritzakoak izan dagiezen legea da, mundu au, eragilletasunezko bizi-tresneri bat izan zediñ.

Orregaitik, mundu onetara bear-bearrezko ordezkartzaren arduran⁽¹⁾ jaioten garan guztiok bardiñak izanda, ludi onek daukazan bereztasundutako lege orreik dira, gure arduradunezko arima gizatuari, lege

(1) Gure ordezkartzaren ardurazko ordaritzza = Nunca hablarè de ninguna propiedad, puesto que es impropio, cuando debemos hablar de responsabilidad.

bardiñean osagarrizkoak izatera alegintzen dauzkuena, Jainkoaren legeak izanez gain, lege guzti orreik, zeregiñ bardiña daukielako.

Eta Jainkoaren legeari begira egin bear doguzan gauza guztiak, azturazko maitasunean egiten ba doguz, bide orreitik eraikitako etxe, auzo, erri, eskualde edo lurralde, aberri, ta errigizartearen askatasunezko eskubideak, berez agertzen dira, bear daben ekanduzko askatasunaren orekan.

Danok, begirun aundiko ardureak bear doguz, gai-gizaren biziko egitamuak zentzuz gauzatzeko, eta alkar erabili bear doguzan osagarritasunezko bideen ulermenak, orekazko zentzun baten eroateko.

Guzti orreik kontuan eukinda, ez bagaude lau gizaki nagusitasunezkoagaitik bideratuta, ainbeste urte menperatzailletasunezko agindupean egonda, ori be al izan leikena dalako, uts egin barik.

Gaurko politikuek, gaiaren eta gizaren eskubideak ez dabezelako erabilten, agindu egiten dabezana gauza guztietan sortzen diran korapilloakaz, errigizartearen artu emoneko arloetan, dana agertzen da lokaztuta lez.

-Izadiko gaiaren-orekan: Itsas-erreka-ko urak eta mendi-lur-aizeak zikinduta.

-Eta gizakiaren arloetan: lan-eza, lapurtza, negarra, gozea, gaitzaldi, elde edo izurriteak, eriotza, borrokak, aditu eziña, eta ardurabagekerizko itsutasun aundia.

Bizitzeko egiten doguzan gauzen mozkiñ guztiak, norkeriaren batzango edo agintari zaleen kontrolpean egon daitezzen, guda-indarrezko keiñada gogorak erabilten dabez menperatzailleak, giza eskubidearen ardurak kentzeko, eta ez gero eurak egiteko danok egin bear doguzenak, ostera guri beartzeko baiño,

eurak gura daben eratara bete, eten bageko indarkerian.

Len, munduko borroka nagusi bategaz, dana utsezko zenbakian ipinita lez azten ziran ostera bizitzarako bear zan guztia eraikiten, euren poltzilluak beti berriz beteta eukiteko.

Baiña gaur, beste olango borroka bateri eurak be bildur direlako, demokraziaren indar bidez, maltzurtasunezko guzurak eten barik gero ta indar geiagorekin argitzen dira, eta orain 1.687 urte geroago, Nizean asmatu zan batzangotasunaren goitik berako agintaritzaren giza-gorputza ori norkeriz erabilteko berezkotasunaren aurka, guztiz ustelduta lez agertzen jaku.

Zergaitik ?.

Gure bizitzaren epe laburrerako, Jainkoaren legeakin beartuta agertzen gara lez, argi erakusten jaku:

- a) Osagarritasunezkoak garela jaioten garan guztiak.
- b) Kundeatzaille edo gai onen eragilletasunerako jaioten garala.
- d) Gure eragilletasunean kontuan artu bear doguzala, gai ta izaki guztien eskubideak.

Bakoitzak, taldeek, leiñuek, auzoek edo eta errigizarteak euren bereztutasunezko aztura bidetik, izkuntzagaz sor-

tu ebezan nortasunezko bereiztasunak, danok baieztu beardoguz ezereen aitzaki barik, orokorrezko ulermen on batean agertzeko.

e) Asmatzaillearen almenak bakarrik eukinda, gure izan-gaitasunean ez dauelako iñungo sort-araslearen izatasunik:

Norkerizko alegiñetan, irasle, sortarazle edo ta sortzaillezko arloetan, iñorentzat ezereen legerik egin bage, legezko alegiñ guzti orreik, Jainkoak bereztu eban legetitik artu bear doguz, euren kanpotik lege guzti orreik, menperatzaille biurtzen diralako.

Ala... mundu onetara, beste gauza baten bat egiteko etorri ote gara ?.

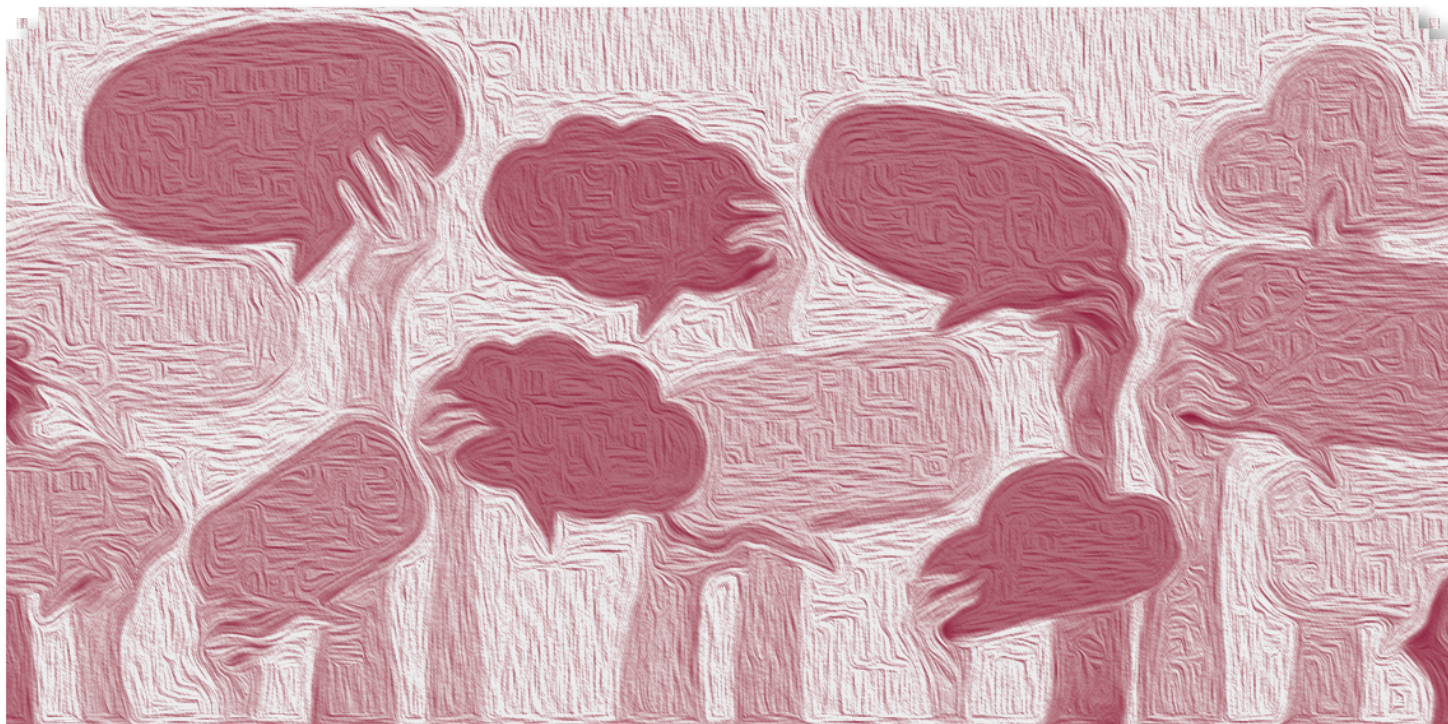
Dirua, gure arteko ordearen tresneri bat bakarrik izanda, sasijainkotu jaku.

Demokrazia.

Orregaitik demokrazia, bakotxari berea emotea da, eta ez leuke egon bear zalantzarik arlo orretan, errigizarte lez, ekanduzko orekan iraun gura ba dogu.

Gaurko munduaren ekanduzko arloetan,

guztiz naastekatuta agertzen garan lez, gaurko mundu onen agintariak, geratu bear leukiez orain bertan tresneriz doguzan diru-etxe edo diru-kutxaren zeregiñak, arik eta, mundu onen Europa eta Ameriketako agintariak, gizaren eskubideakaz, benetan asi arte.

Zergaitik.

Gaurko Europaren menperatzailetasunezko ekintza amaitu bear dalako, 325eko urtetik ona Nizean norkezik artu ziran batzangotasunezko erabagiak ez ba dira geratzen, beste guda gogor bat daukagu aurrez-aurre, danon ikuspegian.

Orduan batu ziran esku baten, Europa eta ezagutzen zan mundu onetako giza ta errigizarte guztiek banaka eukezan ardurak, eta ortik aurrera gagoz konpondu ezinik, ez edozein gauzagaitik, mundu onen giza berezko arduratik kanpo antolatzen dalako baizik.

Zeintzuk ote dira okerrezko iturburu orreik ?:

Ludi-Fisiko onetan egiñak, egiñlea daukielako, ez dago sorburubageko mogimendurik.

Eta norkezik egidako gauzak, goitik berako agindupean egiten diran lez, norkezik emaitzan agertzen dira, guzurra, guzurragaz bakarrik elikatu leikelako.

Eta munduaren norkezik jakintsu nagusi orreik, ugazaba lez senditzen diralako, dan guztia eurena dala uste dabe.

Orregaitik agertzen gara ainbesteko lapurkerian, gaur sortzen jakun lez.

Beste gauza zoragarri bat agertuko liteke, Ludi onen gizakien ardurak, bakotzaren eskuetan ba legoz.

Eta nortasunezko ardurean jokatuta antolatuko ba-geunkez danon eskubideak, ondorioz, danon askatasunezko eskubideak zainduko geunkez.

Besterik bear ote dogu ?.

Ludi onen berezko erri edo errigizarteak, Euskalerrria daukan erri zaarrenagaz buru dogula.

Europak, badauko bai, Euskalerrriari zer eskertu, bera dalako Paleolitiko Neolitiko alditik, askatasunezko demokrazian lortu eben "pare-bageko jendekuntz demokratizkoa"ren Aitorlea⁽¹⁾.

Gaurko munduari, mesede aundiak egingo leuskionak, lortutako ekandu demokratiko ori kontuan artu ezkerro.

Zenbatu ezinezko ainbat milla urte askotan, ekanduzko azterkuntzaren erinduan⁽²⁾ biziz, gure arbasoak, askatasunezko legean, ordezkartzaren demokrazizké

(1) Aitorlea edo lekuko = testigo de aquella época milenaria, conservada a través de la moral o costumbre ejercitada, en sus más estrictas y tradicionales leyes vascas. "Lege Zarrak". (2) Erindu = expiar, borrar, purificar, refinar, expiar errores.

lege ederrenean ezarri ziran, gure "Euskal Lege Zaararak" erakusten daben lez.

Argi dago orregaitik, Ludi onen berezko erri guztiak, katolikotasunezko aberrikuntz menperatzaile orreitatik urten bear dogula, bestela guk eskatzen dogu konturatu barik, gure bereztasunezko errien eriotza.

Eta mundu fisiko onetan ori egiztuteko, ez da bear besterik, adibide au ulertzea baiño:

Nik ez dot gura Euskerearen edo Euskalerrriaren eriotza, baiña euskeraz itzik edo berbarik ez badot egiten, Euskerea il egingo da.

Euskal-erri lez, norkezik aberritutako katolikotasunaren menpekotasunetik ez badogu urtetan bezela:

"katolikotasunaren aberrikuntza besarkatu egin ezkerri erri lez, Euskalerrriaren eta berezko errien eriotzak beartzen doguzelako".

Zer izan ziran Erroma Europako mendebal onetan, eta ekialdean Asiriako Sargonidas, Persia zaarrako Dario, Jerjes, eta abar, norkerien amets ustel-gaizto batzuk baiño, oraindiño euren legepean irauteko ?.

Ludi onetara, ez gara agertzen norkezik bizitzeko.

Eragille lez, egin bear doguzan antolaketak:

Jaungoikoagaitik, ordearen ardurazko legepean dannon baitan oiñarrituta ekarten doguzanak, "Ekan-duzko zentzuetan betetea".

"Ez dau balio, norkezik edo txantxetan ibiltea, nortasunezko zentzuetan baizik".

Europa ta ludi onen agintariek konturatu bear dira, erritarrai, euren berezko ardurak emon bear jakozela.

Bestela gaur lez: "ardurabakokeriaren norkezik eritzian biziko gara ezereen begirun barik, guzurrezko lokatz onetan.

Gaurko denboran, Demokraziaren-Eziña.

Erreza da konturatzea, ikertasunezko lan au ikusi ostean, nortasunezko demokraziaren zentzunetik, urrun gagozela.

Eta aurrerantzean sekula ez dala egongo bide zuzenik, ez bagara norkezik bide orretatik urtetan.

"Guzurra, egia dala ziñeztu ezkerri, beti guzurrezko bizi baten iraungo dogu, zuzentzen ez badoguz, norkeriaren anditzarrezko oker aundi orreik".

Atutxa'tar Paul

Zornotzan, 2.016ko urtean Loraila'ren 24'an

